

1 TIMOTHY

Paul-hu Timothy jejamade jöhoje.

¹ O asê'e Timothy Paul naro ave jöho jasi örire jajive. Na Iesu Keriso-are apostle jeve ë hesi bëhoho baejavuoromo mare bamavuaje aho God'o noehu ga'i muebejarue aho Iesu Keriso'o ëho jaburo ë muoho bojemë'ëro ëhu'ëro.

² Naro Timothy jasi örire jejamije. Naehu Keriso mae uehorovajëhi jero nasi ijore ijore juvoromo Keriso ëhi mae uehorovanuëro javë'ëro ëhu'ëro ja nasi harihu mae jave. Na nege God Vavuohu'o nosi Bada Iesu Keriso'o ëho jaburo jabesi vavaenimoromo ajamijego maro hi'iranego.

Timothy-hu sareri'e jö ahoröhe jöhoje.

³ Naehu ja'lo hiromomo Macedonia sa'are rue'irögoro jasi örire jö bojamijode ë jöe gemuoho majahi'irögoro ë'e. Ephesus amoro ëhi hiromomo a ioro'ioroho darugo'o majëhiromomo uëne: Sareri sareri'e jö röjëhijarujoho vuonugohëjo. ⁴ Hijo miono'o jabesi vavu gö gö jabesi ihe gö gö mevobe va'emu va'arujoho a mami jöe gö gö ëma uehorovoromo atarujoho ëhi jië'e jöemu uehorovarujoho vuonugohëjo. Ëhi uëne. Ëhi jië'e jöemu uehorovë'ohuro ëhuro aëro jöho ma-berohemu beroho'i God-are muoho bogo avoho baejarueje ë hesi bëhoho God-are jöhuremu mae uehorovoromo ëhuro ë muoho baejaruëro jië'ëro. ⁵ Jabuhu ëhi jië'e mu vuonugojöro jaehu

majëhi'iranego uavode hesi bëhoho na negadeje jasi ariböviohuro bogo ma-döëremuho aho uehorovëvo'i a'i mu maemu vae'i nimoromo dë maemu jëvego herovoromo uhohu'o Keriso-are jöho mae uehorovoromo ëhuro aho avoho huë baejëvoröhego. ⁶ A ioro'iorohuro ëhi jië'e mu ma hesi öroho garaeromo aruëre anumëre ëma jijihoromo jabesi jögoroho ëma berohemu beroharueje. ⁷ Jöho ëhi berohoromo nimoruomajeje mu vaeröhe jögoru hesi öri röjëhjarue ae jioruomo'iröhëro. Ëhi nimoruomajeje röhu jabumë mu vaeröhe jögoru jö atarue ë hesi bëhoho bogo avoho gavarueje. Bëhoho bogo gavë'e ëma birivoromo jöho majëhjarueje.

⁸ Iae no gavaruoho mu vaeröhe jögoru hesi bëhi aehu avoho röjëhijë'oho ë jögorohuro ëhuro marëjavuo'ë'e. ⁹ No ave jöhemu uehorovo'ejo. Mu vaeröhe jögoru bamade hesi bëhoho bogo aribövi mahunioho bamë'eje. A'i jögoru ahoruomajohuni hial'i biriri'övoromo jö bogo eroharuohuni o God bijönimoruomajohuni mu sisë vaejaruohuni o God-are mu ijumoruomajohuni sa'are mu sisëhemu uehorovoruomajohuni o vavu muo'amaruohuni vëmu muo'amaruohuni o a ioro'ioro muo'amaruohuni ¹⁰ o a'o magonaho'o öehu jijihanovaruohuni o a'o a'o sihamirovaruohuni o ae gö vajiohehu guduamo ujuoho va'aruohuni o sareri sareri'e jö ataruohuni o court-re riravoromo sareri jö majëhjaruohuni o mu sisë rabe rabe vaeromo God-are mu ma aharuohuni ëhi jië'e ariböviohuni

jögoroho bamë'eje. ¹¹ Ëmu ma jö hesi böhoho God huë mabëhe hijaje a hesi aji röjahuijaje jöhoje. Ëjö hesi muoho huro na bojemadeje.

God-hu Paul-ni vavaenimoromo ajamamu Paul-hu huë mae baejade jöhoje.

¹² Naro Iesu Keriso nosi Badare örire huë mae uave rabëni huhu nasi muohuni darugo bojemadohuni o huhu na mae uehorovevoromo hesi mure bamevadohuni. ¹³ Urimo naro Keriso-are jöho agoromo hesi aribövioho sisë vaejëvoromo biriri'övoromo hesi muoho ijumo'i ë'o gabe rovodeje röhu huro hesi muoho iae bojemadeje. Huhu nasi jöëni ëhi vavaenimade hesi böhoho naro hu bogo mae uehorovoromo nasi mu sisë hesi böhoho bogo gavë'ego ëhuni ë'adeje. ¹⁴ Vavaenimoromo nosi Badaro huë baejëvoromo börömo bëhe ajemiromo uehoro maho huë maho bojemijadeje ë hesi böhoho no Iesu Keriso'o gemuoro bimuvë'ëro javuë'ëro ëhi jië'e uehoro maho huë maho baejaruëro jië'ëro. ¹⁵ Iesu Kerisoro sa'are rovadeje sisë aribövioho no baejavuoromo maro ramuo'iröhëni. Ëho jö maego ae aho'obëhe mae uehorovë'oho iae maeje. Sisë aribövi baejavuo'i rovadoho a ioro'ioroho ma-bisemu jëvanovo'i na gemu sisë maho jevë'eje. ¹⁶ Sisë mae jevamu röhu Iesu Kerisoro nani vavaenimadeje. Nani vavaenimade hesi böhoho ijonö hu mae uehorovoromo ioro'ioemu mae raromo'iröhe aribövioho aho'obëhe jaburo uvoruomoröhego: Urimë'i Paul-ro mu sisë bëhe vae'i hijade höjo röhu Iesu Kerisoro hesi sisëho garomo huni

vavaenimoromo hesi vöröho ma-taemorovobe rovide höjo. Èhu'ëro no garomo uvarue höjo: Kerisoro nosi sisëhu'o garomo noni èhi vavaenimoromo hesi vöröho ma-taemorovaje höjo. Èhi uvoruomoröhego èhuni huro nani vavaenimadeje. ¹⁷ Èhu'ëro God hu mabëheje. Hu böröme namiromo bövie bise'e muebebe rovadoho èhi muebe'amobe va'ë'e. Hu bogo guomo'i ioro'ioemu jio'ë'e. Hesi nu ano'oho no bogo gavarueje. Hu gemu börömohoje. Hu èhi jië'e aëro jië'ëro iho maho aji maho hesirohemu jiemu jiobe va'ë'e. Iae mae.

¹⁸ Nasi harihe Timothy na ave jöho bojamije. Urimë'i aëro jöe God-aro baeromo jasi mu jögoroho majahuijamu ja'o na'o hejareje. Èjöe gemuoho naro ja uave èhuro jabuhu majahuijare jöhemu uehorovoromo biririvoromo Satan'o muorovoromo jö sisëho ahonövo'iranego. ¹⁹ Satan'o muorovoromo jö sisë ahë'iroho Keriso mae uehorovoromo dë maemu jioromo èhuro biririvoromo èhi jië'e muoho vaene. A ioro'iorohuro bogo èhioho dë maho jio'i a'i dëre herovoromo uehorovoromo uvareje: Èmuoho sisë hö uvë'i röhu ëma ömareje. Èma ömë'ëro èhu'ëro Keriso mae uehorovare muoho ma-ioro'ioere gemu ijumoromo boremi'ö barëjareje. ²⁰ A ioro'iorohu'o röhu Hymenaeus'o Alexander'o èhi jië'e mu sisëho vaejë'ejö. Èhi'amu naro Satan-are övore bojamijodeje huro baejëvego jaburo a'ororomo God-are ihoho bogo ijumoröhego.

2

Ekaresiaehu diehi'oromo God uvene aho rōjahirōhe jōhoje.

¹ Rōhu jō gōho. Jō majēhi'irodoho ave jōho urimo majēhi'iē'e. Ja'lo jasi aribōviohu'o jemēro ae aho'o jabesi jōēni uehorovoromo ēninamijē'i bōviēni bise'ēni ua gavē'i huē mae uavē'i God-are öroro jōe atonövore. ² Ua gavego ave sa'are a masijohu'o jabesi bēhire riravoromo ave sa'are mu muebejarue aribōviohu'o huro ajēmego jaburo no avoho muebejavuego iro muorovo'oho bōvioho bise'oho nosi öriroho bogo rovego no huē mae raromoromo God gemu uehorovoromo mu maemu vae'iro. ³ Ēhi ua gavē'oho mae jiego God-ro nimajeje ē hesi bēhoho hu baejavuoromo mare ramuaje ahuro jiē'ero. ⁴ Hu nime sa'ae dinō'e dinō'e raromarue aribōviohuro Keriso-are jō maho avoho uehorovoromo ēhuro ijonōho i'uoho bogo bae'i maro va'oruomorōhego. ⁵ Ae aho'obēhe ēhi mare javuorōhego God-hu nimaje hesi bēhoho huro gemuēro sa'ae dinō'e dinō'e raromarue aribōvioho muebejavuajeje. Ae gemu Iesu Kerisoro God'lo nosi ririre öroho avohahuajeje. ⁶ Öroho avohahuajero jiē'ero ae aho'obēhe noni guomorovadeje ēhuro no sisēhu tövavuadoho jio-vahuego no ae aho'obēhe mae raromo'irōhego. Majae eni jiamu noni guomade hesi bēhoho noro ēho garomo mae uvorōhego: God-ro no ae aho'obēhe maro ramuo'i nimajējo. ⁷ Ējōho naro ae majēhi'irodego ēhuni God-ro apostle bamevadeje. Na bogo sarerami'i jō mae majahije.

Huro apostle bamevadeje naro sa'a ioro'ioro rajoho rōjēhiromo uē'irodego: Ave jōho mae jiaje mae uehorovorējo.

⁸ Ēhuni na nege dinō'e dinō'e gagovoromo God rajahijē'iroho ama'o'ho jaburo nu huē'e iro muorovo'e jōho bogo uehorovo'i uehoro maemu baeromo God-are ōrire jōe atonōvorōhego. ⁹ O na nege magonahoho jaburo simane mae uehorovoromo niōgoho avoho ruhoruomol'irōhego. Avoho ruhoromo bogo sinoho nimorohoromo moni bōrōmoho bu'ōromo niōgoho nieniaho bōvioho bise'o'ho aho'obēhe imo'amoromo io'amoromo sinoho simano uoho avohorovo'i a'i uehorovo avohoromo niōgoho io'amoromo ¹⁰ mu mae vaerōhego nege. Magonahehu majēhiromo uēruomē'o'ho: No God rajahijarue magonahe javuajē uvē'o'ho jabuhu ēhi jiē'e mu vae'irōhoho iae maeje. ¹¹ Gemuore gagovoromo God-are jō hejē'o'ho magonaho ōmo'ōmohuro jōrume ma-taemo raromoromo ma-jōhuremu heruomo'i. ¹² O magonahehu simano vaeromo ama'i jabesi ōrire church-re jō rōjēhijē'o'ho ēhi jiē'e muoho Paul naro ahajeje. Jōrume raromē'o'ho iae maeje. ¹³ Ēhesi bēhoho urimoho God-ro aevo'ioho Adam bamoromo evare ijonō Eve bamadeje. ¹⁴ Satan-ro bogo Adam sarerami'i a'i magonahoho sareramamu huro uvadeje: Mae hōromo God-are jōho ahahadeje. ¹⁵ Iae ēhi jiadeje rōhu magonaho ōmo'ōmehu God-are ōrire mae uehorovoromo ae huē baejēvoromo God-hu nimaje muohemu vaeromo ma-taemo raromoromo ēhi jiē'e mu ma biririvoromo vaejē'o'ho God-ro ajēmī'ē'e. Ajēmiromo gērōhe

jabuhu aboji harihu'lo rahamu gëvë'iroho ëhi jië'e mu ma vaejarue magonahoho baejëvoromo maro bamëvo'ë'e.

3

Ekaresia muebejëvarue aribövi jabesi jöhoje.

¹ Aëro uvarueje: Aehu ekaresia muebejëvo'li nimë'o'ho mu mae bae'li nimoruomaje höjo. Ëhi atoruumaje jöho iae maeje. ² Röhu ekaresia muebe'amolië'iroho ëhi ë'lië'e a hesi ihoho ma-maemu jio'iro. Magonahe ma-gemu masu'iro. Simane sasohoromo mae uehorovoromo taemo hi'iro. Ae osare söjëvo va'oromo nihudëgaje ae jio'iro. Jöe avoho röjëhijaje ae jio'iro. ³ Nadi vörö'e jovoho iromo simanoho sisërë'iro. Nadi vörö'irae'li ma-u'emu jö sanu'e majëhiromo muoho vae'iro. Nadi iro muorovo'oho vae'iro. Nadi moniemuoho uehorovo'iro. ⁴ Hesi osare raromarue aganoho avoho muebejëvo'iro. Avoho muebejëvoromo aboji harihu'oho avoho röjëhijago jaburo hesi jöho ejahoromo mu maemu vaeruomo'iro. ⁵ O hesi osare raromarue agano bogo avoho muebejëvë'oho hu diehi'oromo God-are ekaresiaho muebejëvo'ë'e. Bogo eni jio'ë'e. ⁶ O ile aevoromo Keriso mae uehorovade aho ekaresiaho nadi muebejëvo'iro. I'e aevoromo mae uehorovade aehu ekaresia muebejëvë'oho nani hu hesi sivue uehorovoromo uvo'ë'e: Na a böröme jevë'ego ekaresia muebejëvaje mure bamevare höromo Satan-are guare beva'ë'e. ⁷ A'i God-are jö bogo hejë'e ariböviehu mu bae'iröhe

a mae uehorovë'oho ëhi jië'e ahuro ekaresia-aho muebejëvo'iro. O hesi örire bogo ma uehorovë'e ekaresia ëma muebejëvë'oho hesi ihoho sisërë'iramu Satan-are guare bel'ë'e. Ekaresia muebejëvarue aribövi jabesi jöho ëhije.

Ekaresia ajëmarue aribövi jabesi jöhoje.

⁸ Röhu ekaresia ajëmijarue aribövi jabesi jöho ëhi gemuohoje. Taemo raromo'iro. O nadi jöho huotohuotovo majëhi'i. Nadi vörö'e jovo bövioho ue'aho'i. Nadi moniemuoho uehorovo'iro. ⁹ Godhu röjahujade jöho uhohu'o mae uehorovo'iro. ¹⁰ Mure bamëvo'ië'iroho urimo jabesi muoho diehi jiajoho gëre. Eni jëvamu gëvë'oho evare muoho aevoromo vae'iro. ¹¹ O jabesi magonahoho ëhi gemuoho ma-taemo raromo'iro. Nadi ae gö jabesi jö sisëho atemu ato'irögoro a'i simane sasohoromo mue aho'o avoho mueberuomo'iro. ¹² O ekaresia ajëmijarue aëro magonahe ma-gemu masuromo aboji harihu'ohu'o jabesi osare raromarue agano ioro'iorohu'o avoho muebejëvo'iro. ¹³ Ekaresia mae ajëmijë'oho jabesi ihoho mae jëvo'iramu ëhuro biririvoromo Iesu Keriso mae uehorovarue jöho ae ma-sama'e majëhinövo'ë'ö.

Paul-hu jögoru Timothy-are örire jajivade hesi bëhohoje.

¹⁴ Na nege ma-burëro ö'irovo. Röhu naehu jajivaje hesi bëhoho ¹⁵ naehu örisanuovoromo bogo vejö'oho ö'amü gevë'oho jero ë jöho adahoromo uehorovoromo uvo'iranego: Noro ëhi'oromo

God-are agano ömo'ömohu'o gemu mae raro-moromo muoho avoho vaejarue höjo. Iae God-are aganoho no daruge jië'e ae God-are ekaresiae javue. God-are ekaresiae javuë'ëro dioho'o bönu'o javuo ma'enegro bibivajëhi noro God-are jö maho ëhi ma'eno titimoromo avoho muebejogo ëhi jiemu jiajeje. ¹⁶ God-hu röjahuijël'ëro noehu mae uehorovarue jö hesi bëhoho börömo maeje. Ae aho'o iae no ëhi uehorovarueje. Ëjö hesi bëhoho aviajeje.

Hu a sine jioromo a nuniro rovade höjo.

Hu mae jiaje jöho God-are Aru'ahohuro hu ajamiromo no röjahuijade höjo.

Hesi nu ano'o ho aneraëro gavare höjo.

Hesi jöho sa'ae göro göro aëro aevoromo hejare höjo.

Hesi jöho ave sa'are ariböviohuro mae uehorovare höjo.

Ö'idöre ajiomoromo hesi ajoho baejade höjo.

4

Ijonö aehu Iesuarue jö ma vuonugo'i sareri'e jö majëhi'iröhe jöhoje.

¹ Röhu God-are Aru'ahohuro sama'e uövuë'eje: Majae ijonö aëro God-are jö mae uehorovaruoho vuonugo'irögoro Satan-are aru'aho ömo'ömohuro sarerëmi'iramu mae höromo jabesi jö sisëho ejëhoruomo'ajëjo. ² Satan-are aru'aho sisëhuro jabesi sareri'e jöho bojëmi'iramu sareri sareri'e ariböviohuro jöho baeromo sisë diehi diehi vaejaroho jabesi dë vövöbajo'o uhuroho bogo herovo'i ae ma-sarerëmiromo majëhiruomo'ajëjo.

³ Majëhiromomo uëruomola'ajëjo: Nadi magonahoho masu'amorëjo. Ie gö gö nadi ue'ahorëjo. Ëhi uëruomola'ajëjo röhu ë iohu'lo God-ro bamadeje ëhuro Keriso mae uehorovoromo hesi jö ma gavarue aribövioho noro hesi örire huë mae uaromo ë ioho ue'aho'iröhego. ⁴ Ëhesi bëhoho God-hu iruno'lo bövi bise'lo bamadoho iae mae jio'ame. Ëhuni no bogo uvo'ejo: Sisë hörömo juahovo'ejo. A'i noehu i ujuohoromo God mae uaromo ë i ijë'oho maeje. ⁵ Ëhesi bëhoho no God-are jö adahoromo gavaruohuro uvarueje: God-ro bövioho bise'oho bamade höjo. Ëhi uvoromo hesi örire jö atoromo ijë'oho ëhuro uvarueje: God-ro bamahu'ëro ijaruoho iae mae höjo.

Timothy-hu Keriso-are mu avoho vaeröhe jöhoje.

⁶ Ëjöho Christian aganoho majëhijego heruomola'iro. Ja ëhi ë'ë'oho Iesu Keriso-are mu vaejanue a mae javo'ë'e. Ëhuro no ga'ejo noehu mae uehorovarue jö ma jaehu ebe rovanoho ja ëho uehorovoromo birire baejë'e javo'iramu. ⁷ O simano sisërëromo God bogo uehorovë'e ëma atarue jöho nadi ejëhone. Nadi ejëho'irögoro birivoromo God-hu nimaje muoho sivohemu sivohobe va'one. ⁸ Noro sino haho'lo hesi muoho sivoho avohë'i ë'lo gabe va'arueje ëhuro nosi sinoho biririvavuo'iröhego. Ëhi ë'ë'oho ëhuro no ma-bisemu mae javuo'ë'e. A'iro God-hu nimaje mu sivoho avoho'i ë'lo gabe va'ë'oho ëhuro mabëhe javuo'ë'e. Ëhuro jaruvoho mae raromaruëro ijonöhu'lo ëhi gemuoho

raromo'ejo. ⁹ Ĕho jö maego ae aho'obēhe mae uehorovē'oho iae maeje. ¹⁰ Noro ēhi mae raromo'irōhēni ēhuni no biririvoromo sivohoromo God-hu nimaje muoho vaejarueje ē hesi bēhoho God darugo'e aēro jiē'ero no ajamuijōro mae uehorovaruohuni. Hu sa'ae aho'obēhe ajamuaje aeje. Mae uehorovarue aribövioho no mare bamavuaje aeje. ¹¹ Ĕhi jiē'e jōho ae bojēmiromo ē hesi öroho rōjēhinövone. ¹² Ja a i'e jave röhu nadi simano sisērējē'e muoho vaejego aho uvoruomo'iro: Timothy asisö'ero jiē'ero hu muoho bogo avo'avoho vaejaje höjo. Ai jero jö mae jövoromo mu mae vaeromo ae huē baejēvoromo God mae uehorovoromo avoho taemo hijego aēro jasi muoho garomo uvo'iro: No'o ēhi ē'ejarējo. ¹³ Jero ēhi'oromo God-are jōho aēni adahoromo jögore mēmiromo öroho rōjēhiromo ēhi ē'i hijego evare na ö'iro. ¹⁴ Mu vae'irane suvuoro God-hu bojamadoho nadi u'uho'i ma-biririvoromo muoho vaene. Ĕhesi bēhoho urimē'i ekaresia muebejēvarue a duvahohuro övoho simanore bamahamu evare aēro jōho God-aro baeromo mu vae'irane jōho majahijamu ēhuro ē suvuoroho baejaneje. Ĕhuni ēho avo'avoho mueberomo muoho vaene. ¹⁵ Ĕhi jiē'e muohuremu uehorovoromo biririvoromo vaenövone. Ĕhi ē'ē'oho ēhuro ae aho'obēhe ga'ē'ö jero muoho avoho vaebe rue'iramu. ¹⁶ Jasi arijo'arije avo'avoho mueberovoromo God-are jōho avo'avoho rōjēhine. Ĕhemu vaenövone. Ĕhi ē'ē'oho ēhuro maro javoromo jasi jö hejarue ariböviohu'o maro jēvo'ē'e.

5

Timothy-hu ekaresia ae magonahe diehi jögoru mēmi'iröhe jöhoje.

¹ Röhu ga'irane a duvahu mu sisē'i vaejamu jaehu jögoru majēhijē'oho nadi jö gia-gia'oho majēhi'i ma-sanu'e vavu majaharuēhi ēhi majēhine. O a i'lo jögoru mēmē'oho ö majēhijaruēhi ēhi mēmine. ² O magonaho duvaho jögoru majēhijē'oho vēmu majēhijaruēhi ēhi majēhine. O magonaho i'lo jögoru mēmē'oho ma'ino majēhijaruēhi ēhi jiē'e jö mahemu mēmi'i jöe gö gö nadi uehorovoromo majēhine.

Magonaho doru jabesi jöhoje.

³ Röhu magonaho doru jabesi jöho. Magonaho doru agano rumo'ëro jiē'ëro huē ma baeröhe öri bogojiē'oho ēhi jiē'e magonaho doruoho jero rajēhiromo ajēminövone. ⁴ A'i magonaho dorue aboji harihu'e o hijo ömo'öme jēvē'oho ē ariböviohuro ave muoho avo'avoho uehorovo'iro. Jabesi agano maho urimo avoho muebejēvoromo ēhuro jabesi vēmu vavuehu hijo ömo'ömehu ajēmarēhi ēhi jaburo mana ajēmi'iro. Jabesi mu ioro'ioroho ijonö jio'iro. Ēhi jiē'e muoho God hu nime. ⁵ A'i magonaho dorue agano rumo'ëro jiē'ëro jabesi sivu mueberovē'iroho ēhi jiē'e magonahohuro uvoruomajeje: Hesi God-ro ajemi'ajē uvoromo ēhuni vahie majae jene God-are örire jöe jövoromo ua'i hijajeje: God jero ajemego na mae jevajo. ⁶ O magonaho doruehu jabesi sinohemu uehorovē'oho ēma jijiharuëro ije jahosi'e jiajēhi

ëhi jëve. ⁷ Ëhi jië'e jöho majëhijego ejahego jö sisëho bogojio'iro. ⁸ Ae rahu hesi ö mueno'o bogo ajëmijë'o ho o hesi agano mahu'o ëhu'o bogo ajëmijë'o ho ehuro God mae uehorovarue jöho vuonugoromo God-are jö bogo hejë'e aribövioho iosirëmiromo hu sisë bëheje.

⁹ Ekaresia ariböviehu magonaho doru muebejëvo'i jabesi iho jajivo'ië'iroho vadune aho'o 60 baejë'e jabesi ihohemu jajivo'amo'iro. O barue ma-gemu masuvë'o ho ëhi jië'e magonaho doru jabesi ihohemu jajivo'amo'iro. ¹⁰ O magonaho dorue mu mae vaejamu ehuro jabesi iho mae jië'o ho ehuremu ihoho jajivo'amo'iro. Aboji harihu'e avoho muebe'amobe rovë'e jiego ae i'e rovamu ajëmiromo nihudëgo'i arijë'e jiego Keriso-are aribövioho huë baejë'e jiego huë vavaeni'e aribövioho ajëmijë'e jiego mu mae bövie bise'e vaeruomë'e jiego ëhi jië'e magonaho doru jabesi ihohuremu jajivo'amo'iro.

¹¹ A'i magonaho i'e doru jioruomë'o ho nadi ëhi jië'e magonaho jabesi ihoho jajivoromo muebejëvone. Ehese bëhoho magonaho i'ohuro dëre uehorovoromo ri'öromo Keriso vuonugo'irögoro sionoho iore bamo'i nimarueje. ¹² Ëhi nimoromo ehuro urimë'i Keriso mae uavare jöho ahego ehuro jabesi ihoho sisërëjajeje. ¹³ Röhu göho magonaho doru i'ohuro mue bijönibijiohoromo osare osare ma-raromobe jijihajeje. Röhu bogo ehemuoho ömo'i mu sisë gö'o döre vaejarueje. A jöho ëma atobe a muoho ëma ahobe jijihajeje. No bogo atarue jöho ë magonahoho jaburo atoruomajeje. ¹⁴ Ëhi jië'ohuni na nege mago-

naho doru i'ohuro röhu maho sionoho barue masu'amoromo aboji harihu'e vaeromo osaho avoho muebenövoröhego. Ëhi ë'ë'oho ekaresia bijönimarue ariböviehu jö sisë ato'iröhoho bogjio'ë'e. ¹⁵ Na ëhi uavaje hesi bëhoho magonaho doru i'o ioro'iorohuro Keriso-are jöho vuonugo'i Satan-are örire va'ë'lego ëhuni uave. ¹⁶ O Christian magonahe rahu hesirire magonaho doru jië'oho huro ajami'iro. Ajamijë'oho ëhuro ekaresia aribövioho bogo madomadëgo'iramu agano rumo'e magonaho doru ajëmi'iröhoho eni jëvo'ë'e. Magonaho doru jabesi jöho ëhije.

Ekaresia muebejarue a duvaho jabesi jöhoje.

¹⁷ Röhu a duvahehu ekaresia muebejëvarue jöho jajivo'ië'e. A duvahehu ekaresia avoho muebejëvamu ekaresia jabuhu mabëhe rajëhiromo suvoro bisemu bövie mana bojëmijë'oho iae maeje. O a duvahehu biririvoromo ekaresia avoho muebejëvoromo röhu göho God-are jö majëhiromo bëhi röjëhijarue ëhi jië'e aribövioho börömo mae uehorövëvoromo mana bojëmijë'oho iae maeje. ¹⁸ Suvoro bojëmi'iröhe hesi bëhoho ë hesi jöho God-are surire uhu'e uvë'eje: Jasi mu vaejahaje miehu jasi mu vaejahoromo i hörehu sa'ijovobe juvë'oho hesi jö'oho nadi tugohahego hu juvoromo hesi manaho baeromo huhu hörehu sa'ijovaje i vitu vituoho ibe juvo'irajo. Ëhi jië'oho miohuro ëho hesi manae bae'a'ajëjo. O God-are surire jö göho ëhi uvë'eje: Ae rahu mu vaeromo mana baejë'oho iae mae höjo. ¹⁹ O aehu ekaresia muebejëvaje a duvaho hesi jö sisë ja majahijë'iroho ae gemuehu majahamu hejë'oho

nadi ejahone. Al'i ae niö'i o ae niö'i gemu jabuhu a duvaho hesi mu sisë jabesi hia'ehu heromo nunehu gavë'ëro jasi örire majahijamu hejë'oho ëhuremu ejëhone. ²⁰ Hu sisë jië'oho ekaresia aribövi jabesi nunoro jögore bojamego avoho uehorovo'i ëhuro a ioro'iorohuro ëho garomo juhuonivoromo bogo ëhioho ë'iröhe.

²¹ Ejöho börömeje. God-are nunire Iesu Keriso-are nunire God-are anera jabesi nunire naro ja uave ejeho'iranego. Ejehanuevaro mevo ga'irane a duvaho jabesi jöho diho mae diho sisë jiamu gavë'iroho nadi ma-urimoho uvone: Iaho mae höjo o iaho sisë höjo. O nadi a duvahe jasi aemo'aemoho sanu'e jöho majëhi'i a duvaho ioro'ioroho darugo'e jöho majëhi'i al'i ma-uehore gemu baeromo a duvahe aho'obëhe majëhinövone. ²² O ae göehu ekaresiaëni mu börömo vaeröhego övo simanore bamaho'ië'iroho nadi ma-majioho övoho simanoroho bamahone. Eïahuro mu sisë vaejogo ae niö'i jemesi ihoho sisërëjëhojööni uave. Nadi ëhioho ë'irögoro ma-avoho mueberovego sisëho bogojavo'iro.

²³ Röhu dëre guomo guomo baejavo'i hijajohuni nadi jovemuoho i'i wine jovohu'o ma-bisemu ijego ëhuro dëho mae javo'iro.

²⁴ Amo jaehu ekaresia jabesi mure bamëvo'ië'iroho jabesi muoho avoho garomo evaro bamëvone. Ehesi bëhoho a ioro'iorohuro ma-va'orahoro mu sisë vaejaruëro jië'ëro jabesi mu mevo'irane ë hesi urimo ga'a'anue jabesi sisëho ma-va'orahoro jio'iramu muroho bogo

bamëvo'anue. O a ioro'ioro jabesi sisëho subirö'öjè'ëro jero jabesi muoho mevo garomo evare ijonö ga'a'anue sisë jioruomo'iramu muroho bogo bamëvo'anue. ²⁵ O mu sisë urimo gö subirö'ö'i gö va'orahoro jië'ëro ijonö aho'o ma-va'orahoro jiajèhi mu maho èhi gemuohoje. A ioro'iorohuro mu maho ma-va'orahoro vaejarueje. O mu ma ioro'ioroho subirö'öjè'eje röhu ijonöho bogo subirö'ö varijènoho jio'è'e.

6

A jabesi muemu vaejarue aribövi jabesi jöhoje.

¹ Röhu jö göho a masijo jabesi darugoremu raro-moromo jabesi muemu vaejèharue aribövi jabesi jöhoje. Èhi jië'e ariböviohuro a masijoho mae uehorovëvo avohoromo muoho vaejèhego God-are ihohu'o Keriso-are jöhu'o aho bogo sisë'ioho ato'iro. ² O jabesi a masijoho Keriso mae uehorovarue aribövie jëvë'oho mu ariböviohuro nadi uvo'iro: Nosi a masijoho ma-Christian ö mueno'ëro jëvë'ëro bogo masijoho hö uvoromo muoho ëma sisë'i sisë'i ömo'iro. A'i uvoruomo'i: Nosi masijoho jabumë Keriso mae uehorovarue aribövie noehu rajèhijaruoho jëvajëjo. No èhi jië'e aribövioho ajëmijarue hö uvoromo jabesi muoho avo'avoho vaejèhoruomo'iro.

Keriso-are jö vuonugo'i sa'a hesi jöemu berohemu beroharue mu sisëhu'o ave sa'a hesi inömo bae'i èhemu uehorovarue mu sisëhu'o ë mu sisë niö'i hesi jöhoje.

Èhi jië'e jöho jero ae röjëhiromu uë'i hijego muoho avoho vaeruomo'iro. ³ Aehu jöe

gö røjëhijë'oho sisëje. Jöe gö røjëhiromo nosi Bada Iesu Keriso-are jö mahu'o God-are mu diehi avoho vaejarue jöhu'o bogo ejë'oho ⁴ hu simanoho bogo uehorovë'e ëma uvajeje: Na a böröme jevajëjo. Simane sisërëromo nimajeje bëhi rumo'e jöe gö gö ëma nahoromo jö aho'ahëmi'i. Röhu ëhi jië'e jö berohemu berohamu hejë'oho ëhuro aëro sarerivoromo uvoruomajeje: Nuni aji'e jöho jabumë diehi'oromo bae'i no bogo baejare hörömo jabesi öröre dë vörönimoruomajeje. Dë vörönimoromo iro muorovo'e vaeromo ae göëro gö hesi öröre agoromo ae göëro gö hesi öröre sisë uehorovoruomajeje. ⁵ O uehoro sisë baeromo God-are jö maho vuonugo'i irovoruomajeje. Irovoromo sarerivoromo uvoruomajeje: Noehu God-are muemu uehorovo'iröhe hesi bëhoho aviëhi höjo. Noro inömohe bövioho bise'oho ujuohoromo ëhuro maro raromo'ejarëjo.

⁶ Iae mae. God-are muemu uehorovë'oho iae maro raromarueje. Ehesi bëhoho God-are muemu uehorovoromo röhu bogo gö'o gö'oho bae'i uehorovo'i a'i uvë'oho: No eni javuajë uvë'ohuro ëhuro marohe raromarueje. ⁷ Vëmehu rahavuare majaroho evaroho inömo rumo'e ma-övemu rovarëje. O vuovoröhe majaroho ëhu'o ma-övemu va'ëjo. ⁸ Röhu iruno'e o niögu suhi'e javuë'oho ëhuro uehorovoromo uvo'ëjo: No eni javuajë uvoromo bogo gö'oho bae'i ëhemu uehorovo'ëjo. ⁹ A'i a ioro'iorohuro inöme bövie bise'e maröhë'e mae bae'i ëhuremu uehorovoruomajeje. Ehi jië'e aribövioho Satan-ro dinëmijego buororo rumo va'anovego

buorëro taemëvanovego dë vövöbajo'ere ri'öromo simane sisë'i uehorovoromo mue gö gö nimoromo sisërërovo barëjarueje. ¹⁰ Moniemu gemu uehorovë'o ho ëhuro mu sisë aho'obëhe baejarueje. Ae göëro moniemu nimo avohoromo ëhuro Keriso-are jöho rumonimobe va'ojuvo va'o vuonugo'i huë vavaene gö gö baeruomë'eje.

Timothy-hu mue gö gö vaeröhe jögoru Paul-hu jajivadohoje.

¹¹ Röhu ja God-are ae jave. Ëhuni ëhi jië'e mu sisëho nadi gavanovone. Nadi gavanovo'i ma-mu maemu vaeromo God-are muoho nimoromo hesi öroro mae uehorovoromo ae gö huë baejëvoromo biririvoromo muoho vaeromo sanu'e jöho majëhinövone. Ëhi jië'e muohuremu vae'i nimonövone. ¹² Aehu ajajovoromo göehu gö iosirëmi'i biririvaje ëhi jië'e mu maho baejë'e jave. Ëhuni God mae uehorovoromo jasi daruge aho'o bojamiromu biririvoromo mu maho vaenövone. Muoho vaejë'i ijonö ioro'ioremu maro hi'irane öroho ëhuremu uehorovone. Urimë'i jaehu mae uehorovanue jö ae aho'o jabesi nunire huruoho majëhijanevare evare God-ro ja uavadeje ëhi maro hi'iranego. Ëjöhuremu uehorovone. ¹³ Röhu naro God-are nunire Iesu Keriso-are nunire ave jöho majahi'ië'e. God ae aho'obëhe darugo bojamuego raromarue ahoje. Iesu Keriso Pontius Pilate-are nunire namiromu hesi jö ma-maemu huruoho majahijade ahoje. Ëae niö'i jabesi nunire ave jöho majahi'ië'e. ¹⁴ Jögoru hejanoho avo'avoho ejego aho jasi jö sisëho bogo ato'iro. Ëhi ebe va'one ijonö

nosi Bada Iesu Keriso rovego garöhe. ¹⁵ Iae hu rue'iramu no ga'ejo A Böröme God-hu nimaje majare. God hu ma-marö hiromo huro gemuëro börömo mae namijë'ëro masijo vaeruomaje ae aho'o iosirëmiromo hu gemu dörohoje. ¹⁶ God gemu hu bogo guomo hesije. Hu aji börömo hijë'ëro hesi bëhiroho no bogo va'o hesi javue. Aho hu bogo ganövë'ëro ëhi bogo ganövo'ejo. Hesi iho börömo darugoho ma-ëhi jiemu jiobe va'ë'e. Iae mae.

¹⁷ Röhu ave sa'a hesi bövi bise'o marohë'e mae jëvë'e aribövioho uëne: Nadi jemesi inömo bövioho bise'oho uehorovoromo döroho bamorovorëne. Nadi uvorëne: Na inömo marohë'e jevajohuro ëhuro mae jevo'ajëjo ë hesi bëhoho inömo ma-jahuri jiaje inöme jiaje. A'i uvorëne: Hesi God-ro ajemi'iramu mae jevo'ajëjo. Ëhesi bëhoho huro bövie bise'e suvuoramui avohajeje huë mae javuoröhego.

¹⁸ O uënego jaburo mu mae vaerumo'i. Huë baerovarue mu hesi öroho marohë'e mae jëvo'iro. Öve sasohoromo suvuore ë'iro. ¹⁹ Ëhi ë'ë'öho suvuro maho ö'idöre rune vae'ë'ö ëhuro maja viture ma-marö raromö'iröhohuni. Ëhuro ruaho'amoromo bogo ma-döemuoho mae raromö'i dë vövöbajo'o uhohu'o marö raromonövo'ë'ö.

²⁰ Röhu Timothy God-ro hesi jöho bojamadeje jero muebel'iranego. Ëhuni ë jöhemu avoho uehorovoromo ae majëhinövone. A'i God rumo'e sareri sareri'e jöho nadi gavanovone. O aehu God-are jö ahoromo jö i'o barueromo sarerëmiromo uëvë'öho: Aveho nuni aji'e jöe hö

uëvë'o'oho nadi gavanovone. ²¹ Ëhesi bëhoho ae göëro ëhi jië'e jö i'o'oho uehorovoromo God-are jöho vuonugë'ego ëhuni uave.

God-ro jemë huë baeromo ajëminövo'ë'e. Ahia mino'e.

God-are Jögoru I'oho
The New Testament in the Omie language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Omie long Niugini

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ömie (Omie)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

a68769b4-6180-5825-a17e-676d8f6a7efa